

Jornada de presentació de resultats del projecte DESKcohort

deskcohort@umanresa.cat
www.deskcohort.cat

Programes i intervencions preventives en l'àmbit educatiu: SALUT MENTAL

Dra. Àurea Autet
Cap de Divisió de Salut Mental
Fundació Althaia

Programes i intervencions preventives en l'àmbit educatiu: SALUT MENTAL

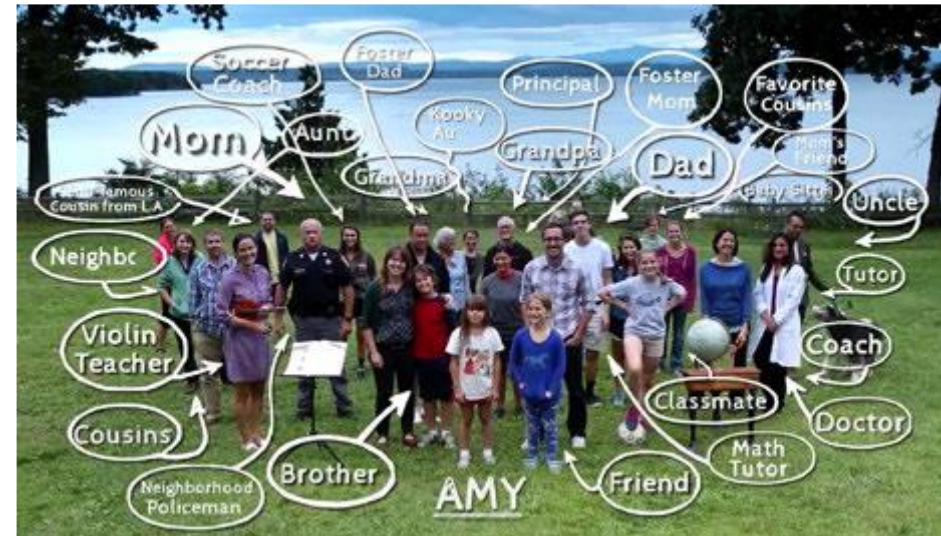
- Multifactorialitat
  - Genètica
  - Ambient
  - Epigenètica
  - Experiències adverses en la infància
  - .....
- Què entenem per Salut Mental?
- Intervencions preventives:
  - Universals
  - Selectives o indicades

PROMOCIÓN Y PREVENCIÓN EN SALUD MENTAL INFANTIL Y ADOLESCENTE

Kerry O'Loughlin, Robert R. Althoff & James J. Hudziak

Edición: Matías Irrarázaval & Andres Martin

Revisión: Fernanda Prieto-Tagle & Neus Elias

Manual de Salud Mental Infantil y Adolescente de la
IACAPAP, 2018

[A.14-Prevención-Spanish-2018.pdf \(iacapap.org\)](https://iacapap.org/A.14-Prevención-Spanish-2018.pdf)

Factores de risc i protectors que poden ser modificats per les intervencions preventives

	FACTORES DE RIESGO	FACTORES PROTECTORES
BASADOS EN EL NIÑO	<ul style="list-style-type: none"> • Bajo compromiso con la escuela • Preocupaciones respecto a la imagen corporal • Conducta agresiva • Violencia física • Bajo desempeño académico • Consumo de sustancias • Actitudes hacia el consumo de drogas • Actitudes hacia la conducta antisocial • Interacción con pares antisociales 	<ul style="list-style-type: none"> • Habilidades de afrontamiento • Habilidades de resolución de problemas • Riesgo percibido del consumo de drogas • Habilidades de interacción social • Habilidades de rechazo a las drogas • Involucramiento prosocial • Interacción con pares prosociales • Autoeficacia académica

Programes i intervencions preventives en l'àmbit educatiu: SALUT MENTAL

- Existeix un número limitat d'intervencions preventives amb una sòlida base empírica
- Registres que avaluen i classifiquen les intervencions preventives en base a la força de la seva evidència empírica
- **Blueprints for Healthy Youth Development Program**
  - Ha revisat més de 1400 intervencions preventives
  - Només el 14% dels programes han complert criteris mínims d'inclusió al registre
  - Menys de l' 1 % han estat designats com a "**programes model**"

[FIND PROGRAMS](#)

[BLUEPRINTS CERTIFICATION](#)

[NEWS & EVENTS](#)

[FAQS](#)

[ABOUT BLUEPRINTS](#)

About Blueprints

Blueprints for Healthy Youth Development is a project within the [Institute of Behavioral Science](#) at the [University of Colorado Boulder](#). We identify, recommend, and disseminate programs for youth, families and communities that, based on scientific evaluations, have strong evidence of effectiveness.

The Blueprints mission is to provide a registry of evidence-based interventions that are effective in reducing antisocial behavior and promoting a healthy course of youth development and adult maturity.

Intervencions preventives universals en l' àmbit educatiu

- **Programa de capacitació en les Habilitats per a la vida** (Griffin et al, 2006)
  - Basat en l'aula
  - Dissenyat per a prevenir ús alcohol, altres drogues i comportaments violents
  - Habilitats autogestió i socials, afrontament ús de drogues
  - S'ha associat a curt i llarg plaç a reducció del consum drogues i de conductes antisocials
  - Als 6 i 10 anys de seguiment s'ha associat a reducció de conductes de risc al conduir i relacionades amb el VIH

Intervencions preventives universals en l' àmbit educatiu

- **Programa d'acció positiva** (Washburn et al., 2011)
  - Dissenyat per a millor l' aprenentatge sòcio-emocional i el comportament positiu en estudiants d' escola primària i secundària
  - Habilitats autogestió, estratègies per a augmentar comportament socials positius
  - Basat en l'aula i també inclou un programa per a tota l'escola
  - S'ha associat a:
    - Reducció absentisme i abús de substàncies, violència i conductes sexuals de risc
    - Millora desenvolupament emocional, major satisfacció a la vida, reducció taxes ansietat i depressió, així com a millores generals en la qualitat de l'escola

Intervencions preventives universals en l' àmbit educatiu

- **Promoció Estratègies Alternatives del pensament (PATHS)** (Schonfeld et al, 2015)
  - Dissenyat per a reduir agressivitat i promoure competències emocionals i socials
  - Intervenció en cinc dominis: autocontrol, comprensió emocional, autoestima, relacions, i habilitats per a resoldre conflictes interpersonals
  - Basat en l'aula
  - Incorpora també als pares amb activitats a casa
  - Menys taxes de problemes externalitzants , menors puntuacions en problemes internalitzants, millor capacitat reconeixement emocions, reducció delinqüència i millors puntuacion en lectura, escriptura i matemàtiques

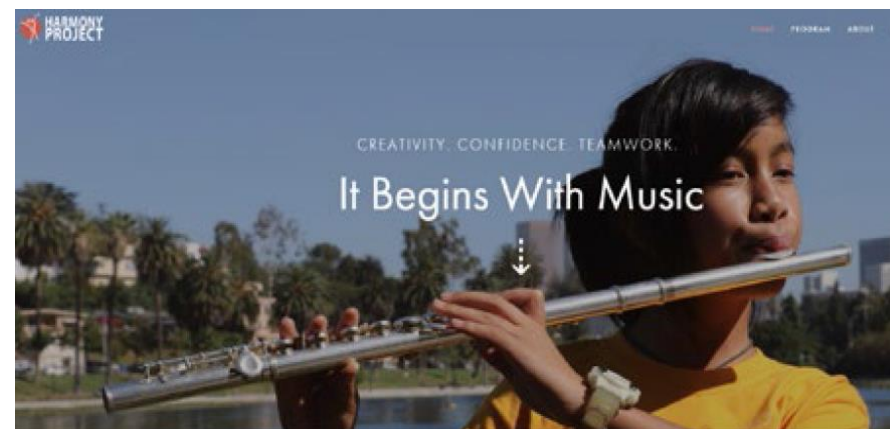
Intervencions preventives selectives en l' àmbit educatiu

- **El Projecte Cos** (Stice et al, 2006)
  - Intervenció grupal 4 setmanes de durada
  - Noies en edat escolar i universitària amb problemes alimentaris
  - Intervenció en: acceptació corporal, estratègies per eviat la pressió de l'entorn
  - Menys taxes d'insatisfacció corporal i d' afecte negatiu, menys taxes d'aparició de trastorns de la conducta alimentària consolidats, ..
  - Molts d' aquests efectes es mantenen als tres anys

Modalitats emergents

Comencen a tenir una base d'evidència emergent

- Entrenament en atenció plena (Mindfulness) (Zoogman et al, 2015)
- Nutrició (Jacka et al, 2011)
- Exercici físic (Biddle and Asare, 2011)
- Entrenament musical:
  - El Sistema (Cuesta et al, 2007)
  - The Harmony Project (kraus et al, 2014)

El programa Salut i Escola

Impulsat pels **Departaments de Salut i Educació**, amb els objectius generals de:

- Millorar la salut dels adolescents a través d'accions als centres educatius de promoció de la salut, prevenció de les situacions de risc i atenció precoç als problemes de salut.
- Potenciar la **coordinació** dels centres docents, els serveis educatius i els serveis sanitaris en accions de promoció i prevenció de la salut relacionades preferentment amb:
  - la salut mental
  - la salut afectivo-sexual
  - el consum de drogues, alcohol i tabac
  - els trastorns relacionats amb l'alimentació
- Afavorir l'**accessibilitat** de cara a la prevenció de situacions de risc i atenció precoç als problemes de salut dels adolescents a l'atenció sanitària amb garanties de privacitat, confidencialitat i proximitat a través de la **Consulta Oberta**.

El programa Salut i Escola

- Aquesta actuació es durà a terme a l'escola i amb cooperació entre els centres educatius, els serveis de salut i comunitaris presents en el territori
- En aquest sentit, la finalitat del programa és també coordinar totes les actuacions en aquest camp en el territori, integrant-les en únic projecte.
- Les activitats del PSiE es desenvoluparan a partir de **l'Equip d'Atenció Primària de Salut**, en la seva vessant de Salut Comunitària, disposant d'un **professional de referència, preferentment d'infermeria**, i amb l'estreta relació entre els centres docents. També rebran el suport de les estructures de Salut Pública, especialment de Promoció de Salut, presents en el territori.
- La xarxa d'assistència especialitzada (CSMIJ, CAS, ASSIR) dins l'àmbit territorial de referència de l'ABS, donarà suport a les activitats del PSiE i formarà part del mateix.

guia-implementacio-salutescola.pdf (gencat.cat)

La lluita contra l'estigma....

Fem que la salut mental no sigui una assignatura pendent a l'escola

 obertament

L'ansietat, la depressió o l'anorèxia són molt més comunes del que creiem. La majoria de joves oculta el seu problema per por a la discriminació; això els condueix a l'aïllament social, el fracàs escolar i, fins i tot, el suïcidi.

El 70% dels problemes de salut mental comença abans dels 18 anys. Parlar-ne obertament ajuda els joves a trencar amb l'estigma. Per això, Obertament ha posat en marxa una iniciativa pionera i innovadora a les aules catalanes: el projecte 'What's Up! Com vas de salut mental?'.

LAURA, activista: "Els adolescents reaccionen molt positivament quan explico la meua història de vida a l'aula. Ho viuen, sovint s'emocionen i per a mi això és molt important, perquè parlar-ne amb naturalitat és alliberador per a tothom, és salut mental."

Entra i informa-te'n a
coneixaprenparla.org

El curs 2017-18,
el projecte s'aplica a
60
centres de tot
Catalunya

L'impacte de la COVID 19..

The screenshot shows the GOV.UK website interface. At the top, there is a search bar and navigation links for Departments, Worldwide, How government works, Get involved, Consultations, Statistics, and News and communications. Below this is a yellow banner with a right-pointing arrow and the text 'Coronavirus (COVID-19) | Guidance and support'. The breadcrumb trail reads: Home > Health and social care > Public health > Mental health. The main heading is 'Press release' followed by 'Extra mental health support for pupils and teachers'. The sub-heading is 'Online resources and charity grants to help schools and colleges respond to the impact of coronavirus on mental health and wellbeing'. The publication date is 'Published 7 June 2020'. The source is listed as 'From: Department for Education, Department of Health and Social Care, Nadine Dorries MP, Vicky Ford MP, and The Rt Hon Nick Gibb MP'.

Moltes gràcies!!!

